

Vázsonyi Tibor

Apám útlevele 1924-ből. Apám bent volt anyáméknak és anyám testvérének, a Marcinak a baráti társaságában. Az apám is a Marci hatására kezdett a Galilei Körbe járni. De azt titkolta, restellte, a Vilmos bácsinak nem merte elmondani sose, ugyanis a Vilmos bácsi egy meggyőződéses antibolsevista volt, aki a kommunistákat becsukatta mint igazságügyi miniszter, és tűzzel-vassal irtotta, amennyire lehetett. Nem értett egyet magával az eszmével sem, és minden forradalomnak ellensége volt. Viszont velejéig kispolgár volt, demokrata volt, és azt mondta, hogy meg kell védeni a kisembert. Aztán persze megtudta, hogy apám a Galilei Körbe jár. Az apám a háború [az első világháború] után átment a Műegyetemre [a jogi egyetemről], és a Műegyetemen elkezdte szervezni az Általános Mérnökök Szakszervezetét, hogy a Marcinak meg a haveroknak tessen. És annak az lett a következménye, bár egyebet nem csinált, mint ilyen szakszervezeti szervező lett, hogy vérdíjat tűztek ki a Műegyetemen a fejére. És akkor figyelmeztették a barátai, akikkel együtt járt a mérnöki karra, hogy 'Tibor, ne menj be, mert vérdíjat tűztek ki a fejedre!' Az apám meg bement. A különítmény elkapta, félholtra verték, és elmentek bedobni a Ferenc József hídról a Dunába. Aztán valakinek eszébe jutott, hogy ez a Vázsonyi Vilmos rokona, és aztán úgy gondolták, hogy mégse dobják a Dunába, kivették a zsebéből az utcaövet, és bevitték a Fővezérségre. A Fővezérség a Gellért Szállóban volt. A Gellért Szálló pincéjében pedig politikai foglyokat és túszoikat tartottak, és oda bedobták az egyik rácsos rekeszbe az apámat. És olyan szerencséje volt, hogy az egyik foglár annyira részeg volt, hogy mellécsukta a zárat. Ezt apám rögtön észrevette, és a folyosórendszeren át, egy ilyen kisablakon át ki tudott bújni, és el tudott menekülni a hegyen át. Akkor a nagyapámnak már megvolt a hidegkúti háza, és oda menekült ki, és ott elbújt. Egy hónapig ott bujkált. Egy hónap múlva az anyja meglátogatta, de nem ismerte meg a saját fiát, mert olyan állapotban volt. Körülégették a nyakát, borzasztó dolgokat csináltak vele. Ez 1919-ben volt. Akkor segítettek neki, és tudott emigrálni Bécsbe. Bécsben a cipőgyáros Weiszfeldnél húzta meg magát, és közben a Vilmos bácsi meg emigrációba kényszerült Badenbe, és ott apám megkereste, és a Vilmos bácsi akkor nemcsak hogy megbocsátotta a ballépését, hanem még hozzásegítette, hogy a bécsi egyetemen tudjon tanulni. Az apám a tanulmányait tulajdonképpen a bécsi műegyetemen fejezte be. Mérnök lett, de mérnökként nem tudott elhelyezkedni, mert nem nosztrifikálták a diplomáját. 1928-ig kilenc esetben kérte az egyetemen, hogy nosztrifikálják a diplomáját. Az utolsót 1927-ben Oltay Károly utasította el. Politikailag nem találták indokoltnak, hogy a bécsi diplomáját nosztrifikálják. Tulajdonképpen az ő diplomáját csak 1946-ban vagy 1947-ben nosztrifikálták, és az első mérnöki állását csak jóval a második világháború után, 1950-ben kapta meg. Apám 1922-ben jött haza, és azonnal rendőri felügyelet alá helyezték. Hogy nem

internálták, az csak azért volt, mert mégsem merték a Vilmosnak az öcsikéjét internálni. Azért jött haza, mert úgy érezte, hogy neki a mozgalomban nem volt része, és nyugodtan hazajöhet. A Marcinak volt része, az anyámnak volt része, de neki nem volt része. Ő csak egy szerencsétlen zsidó volt, aki belekeveredett valamibe, amiben semmiféle politikai része nem volt. Baloldali volt persze, de polgári demokrata, nem kommunista. Nem ugyanazok a fogalmak. És ezt már nagyon nehéz embereknek megmagyarázni. Nagyon nagy különbségek voltak a baloldalon is. A nagyszülők nem voltak elragadtatva. Ez volt az életüknek az első nagy pofonja, hogy az ő gyerekeik ilyenbe keveredtek bele. Nem ebben hittek, nem ebben nevelték őket. Amikor hazajött rendőri felügyelet alá vették. 1928-ban megszüntették a rendőri felügyeletét, de akkor mindenféleképpen kellett próbálkoznia, hogy megéljenek. Egyik munkahelyről a másikra vádlizott, mindent végigcsinált, aminek semmi köze nem volt a mérnöki munkához. Hol volt állása, hol nem volt. A felszabadulás a Kohó- és Gépipari Minisztériumban az úgynevezett beruházási osztályon lett az egyik vezető, amit nagyon nem szeretett. Ő a szakmáját szerette volna csinálni, ott pedig csak arról volt szó, hogy a beruházási osztályhoz benyújtják a terveket, és neki el kell bírálni a terveket. Ez a világ legunalmasabb munkája. És rengeteg baja lett belőle. Ő lelkiismeretesen végignézett minden tervet, de annak az lett a következménye, hogy soha nem tudták a terveket teljesíteni. Mert ő fölfedezte a tervekben, hogy mik a mérnöki, műszaki hibák. Aztán később egyszerűen nem bírta, meg őt sem bírták, és eljött. És hatvanhárom éves korában, rákban meghalt.